

Hafnia Hodierna

Eller

Udførlig Beskrivelse

om den

Kongelige Residentz - og Hoved - Stad

Kiøbenhavn,

1748

Uddrag

Kunstkammer, Kongelige Bibliotek,

Cap. III.

Handler om de Merkværdigheder, der findes ved de offentlige verdslige Bygninger i Staden, og forestille tillige endeel private Paladser og ziirlige Borger - Huuse, som findes derudi.

Næst ved Proviant - Gaarden er imellem de tvende Slottes Løngange det store og anseelige Huus, hvorudi findes det vidtberømte Kongelige Kunst Kammer og det Kongelige Biliotek, og hvaraf Facaden paa Tav. XXVIII. forestilles. Denne Bygning, hvor stor og af havd udvortes nseelse den end er, ligner dog ikke nær den Pragt og de Kostbarheder, som den befatter. Jeg vil først lede en Curieux til det prægtige Kongelige Bibliotheque; Sammen forvares i det andet Stokverk af Bygningen, i en Sal der indtager heele Husets Længde og Brede. Salen er over 200 Fod lang, og er en af de skønneste og anseeligste, som man nogensteds finder til denne Brug at være indrettede. Fra den ene Ende af Salen til den anden er i Midten langs igiennem en breed Gang, hvis Gulv meget ziitlig med de skønneste og fineste sorte og hvide Marmor - Fliser er belagt. Paa hver Side af denne Gang træder man nogle Trin op til en Forhøyning, som farer sort hele Salen igiennem paa begge Sider langs ned, paa hvilken Forhøyning rundt om. saa vel paa begge lange Sider, som paa de to korte Ender, er anordnet en Rad fritstaaende Corinthiske Piller med forgyldte Capiatler, der bære et Gallerie, som gaaer rundt om Salen paa alle fire Sider; hvortil gaaes op ad fire Trapper, een i hvert Hiørne af Salen, anlagt. Jeg veed ey noget Bibliotheque, i Henseende til Indretningen at

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

ligne dette bedre, end det bekiendte og berømte herlige saa kaldede Bibliotheca della Minerva i Rom. Til dette har Høysalig Kong FRIDERICH den Tredie, som er bekiendt for en af vore lærdeste Konger, lagt den første Grundvold, og blev den Samling af Bøger, som Hans Majestet Selv eyede, og hvormed Begyndelsen blev giort, merkelig forøget med endeel andre herlige Bibliotheqver, som af berømmelige Mænd deels ere blevne skielkede, dels dertil kjøbte, iblant hvilke især regnes Petri Scavenii, Joachim Gersdords, Lauritz Ulfelds, Just Høegs, Efaie Pussendorfs, og Christian Reizers, saa at dette Kongelige Bibliotheqve, som indeholder mangfoldige gamle og rare Skrifter og Editioner, nu til visse bestaaer af 60 til 70000 Voluminibus af trykte Bøger, som endnu ved Høy - Kongelig Omsorg aarlig formeeres med de kostbareste og beste udkommende baade uden - og indenlandske Verker. Den Orden hvorudi Bøgerne nu staae, er af Høysalig Kong CHRISTIAN den Femte saaledes anordnet, at i de Reoler som staae under Galleriet imellem alle Vindverne, der ere af en særdeles Høyde, og ti i Tallet paa hver Side af Salen, paa den venstre Side af Indgangen de Theologiske, Hist. Ecclef, Mediciniske, Politiske, Philosophiske og Philologiske Bøger, og paa den høyre Side de Juridiske og Historiske, alle in Folio, ere opfatte. I samme Orden staae og oven paa Galleriet alle de andre Formater. Ved hver Ende af Salen staae paa Galleriet fire lukkede Skabe, med Glas - Døre forsynede, hvorudi forvares en rar Skat af Manuscripter; hvoriblant ey allene er en Mængde til den Nordiske Historie og Lovkyndighed henhørende gamle Islandske og Norske Pergaments - Bøger, men endogsaa en anselig Samling af Hebraiske, Græske og Latinske Codicibus membraneis, saasom Bibler, Patres, Autores Classici og Poëter, uden at tale om andre Videnskaber, hvoraf her findes mangfoldige, saa vel paa Oergament som paa Papir skrevne, og hvoraf andeel tilforn har været i Græv Danneskiolds, Conferenz - Raad Rostgaards og andre berømte Mænds Bibliotheqver, og siden her ved Leylighed ere indkomne.

Kongelige Kunst kammer og Kongelige Bibliotheqve.

Iblant de curieuseste Manuscripter regnes Kong FRIDERICH den Tredies Chymische Samling, Tygge Brahes egenhændige Skrifter, samt den saa kaldede Codex Flatejensis, som indeholder de gamle Norske Kongers

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Historie, skreven i det ældgamle Norske eller Islandske Sprog; den kaldes Codex Flatejensis, fordi den for mange Aar siden er funden paa den Øe Flateey udi Island. Denne Codex holdes for overmaade rar, og er af den berømte Antiquario, Arna Magnæo skatteret paa mange 1000 Rdls. Værdie.

At vilde her antegne, og give den curieuse Læser en special Forklaring alleneste over de Bøger udi dette Bibliotheqve, der enten for deres Ælde, deres Faahed, eller for en og anden merkelig Omstændigheds skyld ere overmaade rare, og følgelig særdeles kostbare, maatte blive alt for vidtløftigt, og torde udgiøre en Catalogum, der allene kunde fortjene Navn af et særdeeles Verk; thi enhver kand lettelig fatte, at saa stort et Kongeligt Bibliotheqve, som der i saa mange Aar, uden at spare nogen Bekostning, Flid eller Møye, er samlet paa, maa indeholde af de rareste Sager, som har kundet bringes til Veye. Dog, for nogenledes at fornøye Læsernes Begierlighed, vil jeg anføre nogle faa af dem, som, efter Beretning, have Sted iblant de merkverdige.

Den store bogsal i Det kongelige biblioteks første bygning.

Efter den lærde og vidtberømte Herr Stats - Raad Grams beklagelige Død, som i dette Aar er indfalden, er nu Herr Professor Möllman Bibliothecarius ved dette Kongelige Bibliotheqve. Men den navnkundigste Bibliothecarius, som har forestaaet dette Bibliotheqve, var i Kong CHRISTIAN den Femtes Tid, Peter Schumacher, som siden under Titul og Navn af Græve af Griffenfeldt og Rigets Store - Cansler har været kiendt og agtet i heele Europa, og som, efter at han havde opnaaet al den Høyhed og Værdighed, som nogen Particulier i Verden kunde vente sig, gik, som bekiendt er, Krebsgang tilbage til sit første Navn og til større Uselhed, end han var kommen af. Om hannem er det ellers merkeligt, at, som Bibliotheqvet havde været et af hans første Lykkens Trin, saa blev det ogsaa hans første Arrest - Huus paa den Dag da han faldt i Kongens Unaade.

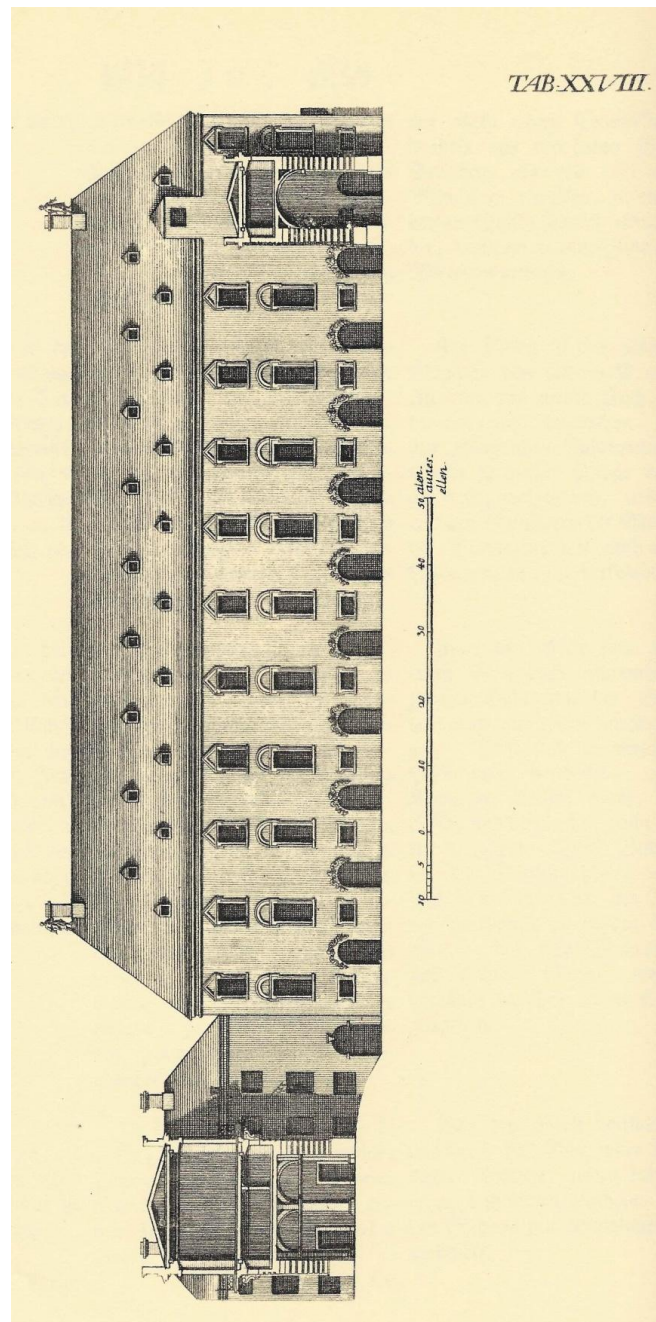
Udi denne Bibliotheqvets Sal er et skiønt og ideligt Echo, der, paa hvilken Ende af Salen man staaer og raaber, trende gange tydelig igientager de Ord, som udraabes.

Fra Bibliotheqvet begive vi os til det tredie Stokverk, hvor det vidtberømte og sær merkverdige Kongelige Kunst - Kammer er at skue.

Ingen maa vente at finde her en tydelig og omstændelig Forklaring over alle de rare, kunstige og fortreffelige Sager, som dette store og vidtløftige Kunst - Kammer indeholder, thi sligt var ey en Mands,

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

men ti Mænds Arbeide i ti Aar, og vilde udgiøre mange Folianter, hvilket kand sluttet allene af det skønne Verk, som den berømte Holger Jacobæus, Med. & Phil. Professor, Anno 1696 in Folio har givet for Lyset, under Titul af Museum Regium, hvilket vel udi Kong FRIDERICH den Fierdes Tid atter er bleven oplagt og meget forbedret og forøget af Assessor Johan Lorentzen, men ey indeholder eller melder om den tusinde Deel af alle de kunstige og merkværdige Ting, som her forefindes, ikke at tale om, at Kunst - Kammeret siden Verkets endog sidste Publication, med en utrolig Mængde af rare og kostbare Ting er bleven forøget. Jeg agter allene at give den Kunst - begierige Læser et Begreb om den gandske Indretning i Almindelighed, og at nævne kortelig en og anden Ting, som hidst eller her meest falder i Øynene.

Det Kongelige Kunstkammer og Kongelige Bibliotek. Tav. XXVIII.

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Fra Trappen træder man først ind i et Forkammer, som fører Navn af Perspectiv - Kammer, fordi deri findes adskillige Skabe, hvorudi alle Arter af Kirker, Lutherske, Reformerede, og Romersk - Catolske og andre Ting kunstig i Perspectiv forestilles. Man ser her og en Mængde af Malerier i Perspectiv kunstig udførte; og adskillige andre med still - liggende Sager, som Malerne kalde det: disse sidste ere især af en berømt Mester, navnlig Gysbrecht, og andre navnkundige Mænd forfærdigede. Her vises og en Træ - Stoel af gammeldags og særdeles Skabning, med Træ - Sæde udi, som vores vidtberømte Astronomus, Tyge Brahe, har betient sig af, naar han paa Observatorio gjorde sine Anmerkninger.

Fra Perspectiv - Kammeret kommer man i det lange Gallerie, som ved første Indgang, ey allene formedelst sin Længe, men endog formedelst de prægtige Malerier, hvormed Væggene ere beklædte, falder behageligt og prægtigt i Øynene. Galleriet er 240 Fod langt, og 16 fod bredt. Her forlyster man sig med mangfoldige kostbare og skønne Maleriers Beskuelse, hvoraf en stor Deel henhører til vores Danske Historie. Her findes og ypperlige Original - Stykker af de største og berømteste Mestere i Europa, som af Titiano, Guido Reni, Tintoretto, Rubens, Paul Veronese, Spanjoletti, Lancefranco, Carlo Matatti og andre meere, som en Kiender ikke noksom kand mætte sin Øyen paa.

Ligesom Perspectiv - Kammeret er paa den eene Ende af Galleriet, saa er det Kongelige Medaille - Cabiner paa den anden Ende, hvor man træder ind fra Galleriet.

Dette Medaille - Cabinet bestaaer ey allene af en stor Samling af allehaande Grædske, Persianske, Syracusanske og Romerske smaa og store Mynter og Skue - Penge, dels af Sølv, dels af Metall, som tiene til de gamle Grædske og Romerske Historiers Oplysning, men ednog af utallige moderne, dels Kongelige Danske, dels Kæyserlige, Spanske, Franske, Engelske, Svenske, Brandenborgske, Hollandske, og andre udenlandske Skue - Penge, hvoraf en stor Deel er af Guld, men den største af Sølv. Alle Mynter og Skue - Penge ligge i en ziirlig Orden enten i de dertil indrettede Skuffer, eller aabne med Glas - Vindver over, hvorved findes denne Advarsel, men forgyldte Bogstaver: OCULIS, NON MANIBUS. Dette Cabinet er derforuden med mange skønne, dog ey store, Malerier udziiret. Iblant andre sees en frotreffelig Original af Raphael Urbino, som forestille Christi Fødsel, et herligt Nat - Stykke af Schalck, og andre særdeles rare Stykker af Rembrand, Titiano, og Carlo Maratti. Endnu findes et Original - Skilderie af Doctor M. Luther, af Lucas Cranach forfærdiget, og adskillige merkværdige Portraits af berømte, af lærde, af endeel af Kongerne høygatede Mænd, og ellers af en og anden extraordinaire Person, alle af brave og kunstige Mestere udførte.

Herfra gaaer man til det saa kaldede Naturalie - Kammer, en stor og anseelig Sal, deslige med denne ere fem af lige Størrelse, en efter den anden.

I denne finder man en overmaade stor, rar, og curieux Samling af Naturalier, saa vel af Mennesker, som af Dyr, Fiske, Slinger, Insecter, Væxter, Metaller, kostbare Steene, Coraller, Coqviller, Petriscater, og ellers en uendelig Mængde ag selsomme, omskiftede, monstreuse Sager, og hvad i øvrigt Naturen forunderligt og selsomt har frembragt, hvilket altsammen i en skøn Orden bevaret, enhver bliver forevist.

Iblant andet findes og her en stor og vel bevaret Ægyptisk Mumie, i en Casse af Sycomor - Træ, hvorpaa er et Billede udskaaet, som forestiller Gudinden Isis.

Et Barn med to Hoveder, som omtrent for et halv hundrede Aar siden blev bragt til Verden paa et Sted, halvanden Miil Vejs fra Kiøbenhavn beliggende.

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Et balsameret Embrio, som i Moders Liv af utallige Orme er bleven naget til Døde.

Et Embrio af en Mohrinde.

Adskillige Slags monstreuse Dyr, Fugle, Fiske og gandske særdeles store og smaa Slinger, samlede fra alle Verdens Kanter.

I de med Glas - Døre tillukte Skabe, som i denne Sal findes, seer man utallige Selsomheder af Naturen.

I et findes lutter kostbare Ædelsteene, Diamanter, der ligge i Moderen, Iaspis, Turkoser, Agather, hvorudi adskillige selsomme og forunderlige Afbildninger af Naturen ere dannede, iblant andet seer man i et Stykke Agath, Christum paa Korset, med Maria og Johanne, gandske tydelig og grangivelig, som saaledes i Steenen er voxen.

I et andet Skab seer man en Mængde af store og kostbare Guld- og Sølv - Erz - Stykker, og mangfoldige andre Mineralier, ligesom man og paa et andet Sted i denne Sal seer et stort Stykke Sølv - Erz, som taxeres imod 5000 Rdl. Værdie, hvilket er brudt i Sølv Biergverkerne i Norge.

I et andet Skab finder man adskillige til Steen omskiftende curieuse Sager, faa og allehaande Arter af Coraller, Coralliter, og rare Søe - Væxter; og derhos en herlig Samling af Coqviller, fra Nautalis major af, indtil de allermindste Sorter, og deslige mangfoldige Ting mere, som ikke kand tælles, mindre antegnes,

Den næste Sal kaldes Artisiel Kammeret.

Her findes alle Slags kunstige Malerier af de berømteste Mestere, baade ældre og nyere, forfærdigede; saa og en Mængde af kunstriige, i Træ - Verk, Elfenbeen og i andre kostbare Materier, prægtig udskaarne, med kostbare ægte Steen indlagte og besatte herlige Mester - Stykker af store og fortreffelige Mestere. Man seer og adskillige, af Konger og høye Personer, i Elfenbeeb, Rav og Coraller kunstig egenhændig udskaarne og dreyede Stykker, som til Amindelse ere forærede hertil. Item mange Sølv - Beggere og Skaaler, hvorudi de rareste ægte Steene ere indlagte, af stort Værdie; mangfoldige i Elfenbeen paa det fiinste og netteste udskaarne Historiske - Stykker, og med eet Ord, en utallig Mængde af deslige kunstige Ting, af ligesaa stor Rarhed som Kostbarhed; iblant hvilke man ey billig regner et kunstigt med Elfenbeen indlagt Skab, som af en stokblind Snedker er forfærdiget.

Udi Skabene, som findes i denne Sal, viises og en kostbar Samling af rare, kunstige og merkværdige Ting; iblant andet et lidet Altar, omtrent en Haandsbred høyt, i Træ meget smukt og fiint udskaaet af den bereømte Albert Dürer, St. Johannis Hoved, meget kunstigt udskaaet af den vidtbekiendte Romerske Cavalliero Bernini; item, adskillige Skibe, som med Seyl, Takkellage og alt andet Tilbehør ere af Elfenbeeb, Perlemoer og Rav paa det kunstigste og fineste udskaarne og forarbejdede; iblant hvilke man især agter et lidet Skib af Rav, som er en Modell efter Krigs - Skibet Dronning ANNA SOPHIA, hvilket i Kong FRIDERICH den Fierdes Regierings - Tid blev bygget, og hvilken Modell, i sin særdeles liden Størrelse, saa skarp og tilforladelig efter Maalestok er indrettet, at endog Originalens Dimensioner deraf kand udfindes. Dette kunstige og prægtige Stykke er af min Broder, nu værende Conmandeur - Capitaine og Fabrique - Meister ved den Kongelige Flode, Diderich de Thurah, i hans unge Aar forfærdiget; og som mange hundrede Personer, baade indenlandske og fremmede have set og nøye betragtet dette rare Kunst - Stykke, saa frygter jeg ikke for at beskyldes for nogen slags Partiskhed, naar jeg siger det samme, som alle sige, at dette

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Stykke i sin Art er det eneste i Verden, og fortæner den Plads, det har, nemlig at have faaet Sted iblant de kostbareste Rariteter i en stor Konges Kunst - Kammer.

Man finder og her et kunstigt udskaaret Begger, som af en tolv Aars gammel Dreng, navnlig Magnus Berg, er forfærdiget. Denne samme Berg, som siden med Aarene mere og mere tiltog i Fuldkommenhed i sin Kunst og Videnskab, er og Mester for den fortreffelige store Vase, som i denne Sal findes af Elfenbeen og Sølv udarbejdet, hvilken han i hans høyeste Alderdom har fuldført og som af alle Kiendere holdes høyt i Agt og Værdie. Derforuden er endeel af de forhen omtalte herlige historiske Stykker i Elegenben udskaaren, af ham og forfærdiget. Denne Berg var en Nordmand, og er for faa Aar siden først død (skrevet 1740).

Den Mængde af andre rare Stykker, som for Resten i denne Sal er at skue, vil jeg for Vidtløftigheds skyld aldeeles med Taushed gaae forbi, og føre den curieuse Løser ti den næste Sal, som fører Navn af det Indianske Kammer.

Denne Sal har sit Navn af den store Mængde af Indianske Rariteter, som derudi findes. Der bestaae af alle Slags Indianske Vaaben, Klædedragter, og Huusskeraad. Man finder og mange Chinesiske, Japanske og Grønlandske Vaaben, som Dolke, Kastespyd, forgiftede Sabler, og deslige, som de Vilde betiene sig af baade til deres Forsvar og paa Jagten. Der sees og adskillige Vilde i naturlig Afoilding, andre i Skilderier, som ere tagne af dem i Indien, og paa andre Steder. Man finder og allehaande fortreffelig skønt Chinesisk Laqveer - Arbejde, paa Skabe, Borde, Chartoller og deslige, som i de gamle og nyere Tider ere fra China bragte herhid.

Den fjerde Sal har Navn af Antiquitete - Kammer.

Om denne kand man med Sandhed sige, at den indeholder mangfoldige Ting, som baade i Henseende til Kostbarheden og til Alderdommen ere uskatteerlige. Iblant disse vil vi først betragte det kostbare ældgamle Guld - Horn, som Anno 1639 blev ved en Hændelse funden i Jorden ved Staden Tønder. Paa hvad Maade og hvorledes dette rare Horn blev funden, er af Historien bekiendt; nemlig at en Bonde - Pige navnlig Cathrine, fød i en Lands - Bye, kaldet Øster - Bye, ey langt fra Gallehuus ved Tønder, var Aar 1639 gaaet til Møgel - Tønder, og første Gang havde ved Gallehuus seet Enden af dette Horn stikke frem af Skarnet paa Veyen, hvilket hun uden nogen Eftertanke gik forbi, formeenende at det var et Stykke Rod af et gammelt Træ. Otte Dage derefter, som var den 20 Julii, da hun igien vilde gaae til Møgel - Tønder, og atter stødte an paa Enden af Hornet, har hun først nøye betragtet denne til Syne kommende Ende, dernæst taget fat derpaa, og saa længe arbejdet dermed, indtil hun med Magt fik det reent ud af Jorden; Hvorpaa hun raaber til sit Selskab, som imidlertid var gaaen foran, og foreviser dem denne fundne Skat. Enhver af de andre beskuede det nøye, og meente alle, at det var et gammelt udueligt Jæger - Horn, og vilde, at hun skulle kaste det fra sig; men Pigen vilde ikke samtykke derudi, allerhelst det havde kostet hende saa stor Umag, at faae ud af Jorden, men vilde bringe det til Tønder, fro der nærmere at faa Kundskab om, hvad det var. Hun forføjede sig til nærmeste Bek, hun fandt, toede Skarnet og Ureenligheden af Hornet, da Guldets Glans lod sig tilsyne, som hun dog kun ansaae for Messing; Endelig vender hun tilbage til hendes Hiem, hvor hun paa nye gav sig ret at rense og reengjøre hendes fundne Skat, hvorefter hun af de øvrige Huus - Folk blev bespottet og udleet.

Men paa det hun kunde faae Underretning, om Hornet var af Guld, gik hun til Tønder, og viiste en Guldsmid et lidet Stykke eller en liden Ring deraf, og da hun fornam af Guldsmiden, at det var Guld, blev

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

hun derudover, glad. Paa saadan Maade er dette Horn først blevet opdaget og bekiendt, og ere mange Mennesker reiste til Øster - Bye, for at see det.

Saa snart Amtmanden i Tønder havde faaet Kundskab herom, lod han Pigen kalde til sig med Hornet, og da han havde betragtet det, sendte han hende med Hornet til Amtmanden i Ribe, hvilken da han havde beseet det, forskede omstændig Underretning af Pige, paa hvad Sted, paa hvad Tid, og ved hvad Leylighed hun havde fundet dette Horn, sendte og Folk med hende, som paa Stedet, hvor det var fundet, videre skulde grave og eftersøge, om der ikke maatte ligge en større Skat skiulet i Jorden; men der var forgieves Arbeide, og der fandtes intet videre. Rygtet om dette fundne Horn gik imidlertid over det gandske Land, og kom endelig Høysalig Kong CHRISTIAN den Fjerde for Øren, som just med Hans Prinz CHRISTIAN den Femte opholdt Dig i Glückstat. Hans Majestet lod strax komme Pigen med hendes fundne Skat til sig, og hørte af hende selv, hvorledes dermed var tilgaaet, besaa og betragtede det med stor Fornøjelse og Agtsomhed, og forærede det endelig til Prinzen, som lod at have særdeelees Lyst dertil; Pigen blev imidlertid med en anseelig Kongelig Gave benaadet.

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Hornet er af det allerreeneste og fiinste Ungarske, ja endog fortreffligere end Ungarsk Guld, hvorimod anden Ducat - Guld snart er at ansee som messing. Det bestaaer at to temmelig tykke Guld - Plader, den inderste Guld - Plade er af et heelt Stykke, uden nogen Afdeeling og glat; men den yderste Guld - Plade bestaaer af elleve adskillige Stykker, hvoraf den er sammensat, og paa den indvendige Guld - Plade rundt om ziirlig befæstet, hver af disse Afdeeling er med en forhøyet Ring deelt fra hver anden. Paa de syv første Afdeeling, fra Hornets store Ende at regne, ere alle Slags Billeder af selsom Skabning udstukne; som Slinger, Satyrer, Fiske, Rov - Fugle, Dyr med Mennesker - Hoveder, og andre mangfoldige deslige selsomme Postyrer; men de øvrige Afdeeling til Enden ere glatte og uden saadanne Forestillinger.

Autor af Museo Regio beretter at der veyer 102½ Unzer, eller 6 pund 13 Lod dets Længde er to Fod og 9 Tommer, og kand indeholde 2½ Pot efter vores Danske Maal. Hoystbemeldte Prinz CHRISTIAN har holdet dette Horn i høyeste Agt og Ære, og giemt det iblant Hans kostbareste og rareste Sager; og som det ey kunde bruges til andet end et Drikke - Kar, anvendte Prinzen det dertil, og til den Ende lod sætte i Mund - hullet, hvorudi ellers blev blæst, en Skrue af Guld; hvilken, skjønt den var af det fineste Ducat - Guld, saadog ud som Messing imod det gamle; og paa det man i Fremtiden kunde vide, at denne Skrue i yngre i Tider var bleven tilsat, lod Prinzen sætte disse Ord derpaa: **Denne Skrue er giort af nye 1639.** Dette kostbare Horn findes i adskillige Verker og Tractater i Kobber stukket, især i forbemeldte Museco Regio, og i Arnkiels Tracat om Guld - Hornet. Olaus Wormius har og i hans Danske Monument. 6. Bog givet den lærde Verden en nøye Forklaring over dette Horn, og efter ham Eenvol Nic. Randulf, i hans Differtation, kaldet Tuba Danica, og siden nys benævnte Trogillus Arnkiel.

Dernæst vil vi betragte det i al Verden bekiendte og berømte Oldenborgske Horn, og til Liebhavnernes Fornøjelse fremsette de Ord paa Dansk, som i Mufeo Regio derom i det Latinske Sprog fremføres, saaledes:

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Det Oldenborgske Horn er af det fineste Sølv, forgylder, og hidst og her deels med grøn, deels med violet Farve overtrukket; Det veyer 61 Unzer, eller næste 4 Pund. Om samme Horn, som for nogle Aar siden blev forvaret og giemt i Oldenborg, fortæller Hamelman i Hans udgivne Kronike følgende Historie:

Da OTTO den Første, Græve af Oldenborg, som var en stor Stifter af Jagten, med sine Hof - Folk en Dag begav sig paa Jagt, og jagede i en Skov som kaldes Vernesuer - Skov, forfulgte Han et Stykke Vildt lige til det Bierg, kaldet Offenberget, og da han havde naaet det Øverste af Bierget, holdt han lidet stille, for at kalde sine Jagt - Hunde sammen.

Græven som reed paa en Hvid Hest, og imidlertid var af Heede og Arbejde stærk bleven udmattet, ønskede hjertelig at han kunde faae en Drik Vand, at ledske sig paa. I det samme aabnede Offenbierget sig, og en deylig Jomfrue lod sig tilsyne, paa det prægtige klæd, med udslaget Haar, og en Krands paa Hovedet; hun har et Sølv - forgyldt Horn i Haanden, hvorpaa adskillige Characterer og Figurer vare udarbejdede, og fem var fordyldt med en Slags Drik. Dette Horn rakte hun Græven med en meget mild og venlig Mine, og bad Ham tillige, at Han med den derudi værende Nectar vilde slukke sin Tørst. Græven tog imod Hornet, men da Han merkede, at Liqveuren var ikke klar, vilde Han ikke drikke deraf; Men hun sagde: Drik kuns uden nogen Frygt, paa mine Ord, denne Drik skader dig intet, men er snarere Dig og Dine til stor Fordeel; thi dersom Du drikker det, som jeg byder dig, da skal det Oldenborgske Huus blive i bestandig Flor, og det skal gaae Dig og din Afkom stedse vel: men dersom Du ikke drikker, da skal Spliid og Uenighed forstyrre dit Huus, og det skal gaae Din Familie ilde. Græven vilde ikke samtykke hendes Begiering, men slog Drikke ud bag sin Ryg, og saa

vidt som deraf spildedes paa Heste, gik Haarene strax af. Da Jomfruen saa det, begierede hus sit Horn tilbage, men Græven gav Hesten at Sporerne, og ilede af al Magt, at komme til sine Folk, som Han fortalte, hvad Ham ver hendet, og til Beviis derpaa foreviste Hornet; men imidlertid forsvandtes Jomfruen.

Men skiønt den gammeldags ypperlige Støbe - Kunst i dette Horn lader sig tilsyne, og bærer Vidne om dets Ælde, saa er det dog ey vel riimeligt, at det kand være saa gammelt, som Hamelman Par. I pag. 19.20 & 21 vil foregive. Vi vil ey just imodsige det, som Hamelman beretter, at et Horn kand være offereret den Oldenborgske Græve, da han paa Jagten tørstede, af en Jomfrue, som kom ud af Bierget, omtrent Aar 989, som Winkelman in Hist. Oldenb. Par. I. Cap. 3. bekræfter; men det er riimeligt, at Hamelman har sammenfundet den største Deel af denne Historie af gamle Fabler. At for Resten Hornet er et Oldenborgsk Horn, sees tydeligt af de Oldenborg - Delmenhorstiske Skiolde, som derpaa findes, hvorudi Bielkerne og Korset af det Oldenborg - Delmenhorstiske Huus ere udskaarne. Men næsten alle Oldenborgske Historie - Skrivere kommer derudi overeen, at det Oldenborgske Vaaben, hverken i OTTONIS den Førstets Tid, eller forhen, nogensinde har været prydet med Bielker, men at de Bielker, eller rettere at sige, Streger af Løve Blod, efter Friderici, Hunonis Søns Strid med Løven, ere omsider blevne tillagte denne berømmelige Hunoni, som den Tid var det Hellige Romerske Riges Skibs - Bygmester, af Kæyser HENRICH den Fierde, som regirede i det ellefte Seculo, hvilket Hamelman og selv tilstaaer i hans Chron. Par 1. pag. 35. & 37. følgelig er det uret, naar man siger, at dette skulde være offereret OTTONI den Første, som levede for de Tider; men samme er nogle Secula efter hans Tid forfærdiget. Thi hverken kand det Burgundiske Fyrstendoms Skiold, som er paa Hornet, hvorudi de Franske Lilier allerførst, efter Olibarii Vredii Beretning i hans Verk de Sigillis Com. Flandr. pag. 63 til 67 i det 14 og 15 Seculo i Philippi Audacis og Mariø Maleanæ Tid, ere blevne indsatte, eller de paa Hornet udgrave de Bogstavers Form, bevise Hornets høyere Alder, allerhelst Bogstaverne ere saa accurat og bet udgravede, at de ingenlunde give mindste Tegn til at være udgravne sildere end Hornet er støbt. Men de, som foregive, at Laaget, Foden og Skioldet sildere er bleven støbt og tilsat, som Happelius og andre vil paastaae, maa betænke, hvor vanskeligt det var, at efterfølge Støbningen saa accurat og net, at ingen skulde kunde merkeligen kiende, at saadant Tilsatte var en nyere Kunstbners Arbeide, og at de i Kunsten erfarne ey skulde kunde merke mindste Forskiel imellem gammelt og nyere Arbeide. Naar vi derfor nøye vil betragte dette herlige Beggers kunstige Arbeide, som rundt omkring med prægtige Taarne er prydet, hvorfra udkommer Fodfolk, sammesteds Ryttere, sammesteder Løver, slutte vi, at ved Rytteren til Hest, som sees øverst paa Laaget, sigtes til Dytmarske, at ved tre af de fire Løver forestilles Danmark, og ved den fierde Norge. Derforuden møde os de, til hvis Ære og Ihukommelse dette prægtige og kostbare Horn paa saa kunstig en Maade er forfærdiget, som er de tre Viise eller Hellige Tre Konger, hvis Navne sees omkring Randen af Laaget, saaledes:

BALTAZAR, JASPAR, MELCIOR.

Naar vi betragte Overdeelen af Hornet, finde vi adskillige Vaabne, hvorover staaer det Romersk - Catholske Ønske: O Mater Dei, memento mei! Den sorte flakte Ørn forestiller det Romersk - Kæyserlige Vaaben: det andet med de tre Løver det Danske, det tredie med Lilierne det Burgundiske, det fierde og det femte med to Løver, hvoraf den ene, efter Winckelmans Afridsning i hans Oldenb. Hist. Par. I Cap. 3. er hvid, og nu er forslidt, at den ey kand sees, betyder Hertugdømmet Brabant, og den anden sort, og betyder Grævskabet Flanderen, (thi saaledes findes Vaabenet i CAROLI AUDACIS, Hertugs til Burgundien, Stamme - Signet, deels efter Olivarii Verdii Beretning, pag 94. 99. 100. in Sigill. Comit. Flandr., deels efter Hamelmani, Part. 3. pag. 279.) og hvertandet Skiold er prydet med en Biskops - Hus. Dette slags Drikke - Kar synes at være det meget

liigt, som CHRISTIAN den Første Høylovlig Ihukommelse, Konge til Danmark, efter Hvidtfeldts Beretning Chron. Dan. Part. 5 Fol. m. 945. skal have confeceret til de Hellige Tre Konger, som foregives at ligge begravne i Cøln, da han paa Hellig Tre Kongers Dag Anno 1475 der var tilstede; thi som Hamelman i hans Chron. pag. 274, og Hvidtfeldt i Chron. Dan. Part. 5. Fol. 909, melder, at denne Konge har været i Forbund med Hertug CAROLO af Burgundien i den Burgundiske Tractat med Kongens Broder GARHARDO ANIMOSO: saa er han og omtrent paa samme Tid faldet did hen, af Kayser FRIDERICO den Tredie (af hvilken han nyeligen tilforn havde faaet Dytmarsken) og af denne Burgundiske Fyrste, for at være Mediateur, og bilegge den Strid og Uenighed, som var imellem denne Hertug af Burgundien, der havde belagt Reus, og Stiftet Cøln; hvorudi den Pavelig Legat, Biskop Alexander de Forolivio, skulde være ham behjælpelig, som Hamelman beretter i hans Chron. pag. 211. 212. 214. Til en ævig Erindring om denne Sag, lod Kongen føye disse Skiolde og Billeder til dette Horn, hvorpaa han og vexelviis lod sætte de fornemste Vaaben, hvoriblandt Kræver FRIDERICI den Tredies findes, som er en flakt Ørn; CHRISTIAN den Førstes, Kongens af Danmark, som er de tre Løver; Hertugens af Burgundien, CAROLI AUDACIS, som er de adspredte Lilier, og paa hver Side hans tvende Løver, een paa hvert sit Skiold, og endelig i Henseende til Biskop Alexander de Forolivio, (som kand sees af Ughelli Ital. Sac. Tom. II. pag. 624.) en Biskops - Hat paa hverandet Skiold.

Derforuden er dette Horn efter Kongelig Befatning prydet, nemlig i Midten, paa den foreste Side, med disse Ord: In hopen ic lerve; paa den høyre Side med disse: Ic beghere; paa den venstre Side: Im

Ghenoghen; og paa den bagerste Side med Ave Maria; paa hvilken Maade det er bleven confereret de Hellige Tre Konger i Cøln paa deres Fest; og endskiønt CAROLUS AUDAX, efter at han var kommen til side Myndige Aar, lod allene indføre i hans Stamme - Vaaben de tre Lilier, som han af gans Fader ved hans Daab Anno 1433 vare tiltænkte, saa forandrede han det dog og siden derhen, at et uvist Tal af Lilier blev hidst og her paa Skioldet anbragt; som Olivarius Vredius viser denne Fyrstes Sigillum af det Gentiske Archiv saaledes med adspredte Lilier at være ziiret, i hans Sigill.Comit. Flandr. pag.100., hvilke efter gammel Sædvane derefter saaledes adspredte ere forblevne i det Burgundiske Huses Vaaben.

Naar vi saaledes nøye betragte Alting, finde vi af de gamle Historier hverken ældere eller nyere Forbund eller Venskabs Forbindelser imellem Kæyseren, Kongen af Danmark, Hertugen af Burgundien og Græven af Oldenburg, som saaledes som denne, til Punkt og Prikke ere overeens stemmende med alt det, som paa vores Horn er afbildet.

Den øverste Spids, samt de to største Fødder af Hornet, som ere afbrudte, hænge endnu derved; med de mindre Fødder, hvorpaa Hornet hviler, forstille to fuldkomne Gribbe, hvoraf ey utydelig sees, at MAGNUS, Hertug til Meyland, som førde denne opdigtede Fugl i sit Vaaben, har fulgt Kongen paa denne Reyse; derforuden vidne og de fem Skiolde, som bæres af Vaabendragere, neden under Stafferingen af Spidsen paa Hornet, hvoraf de fire af Ælde næsten ere forslidte og udgaaene, at FRIDERICH af Brunsvig, JOHANNES af Sachsen, Hertug MAGNUS af Meyland, Græv GERHARD af Oldenburg, og Græv JACOB af Rupin, med deres høye Nærværelse have bivaanet dette Tog, hvilket og de næst oven for sig besindende fem Jægere til Hest give tilkiende; thi det er af Historien bekiendt, at disse fem Herrer have været med Kongen

Endelig seer man paa den øverste Spids en Jomfrue, som med begge Hænder holder en Seddel, hvorpaa staaer skrevet; DINC ALL VT, hvilket giver tilkiende, til hvad Brug dette Horn egentlig har været.

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Vi slutte da af alt Foregaaende, at dette Begger har været giort og indrettet af den store Konge i Danmark, CHRISTIAN den Første, de Hellige Tre Konger til Ære, og at han over Tafel og ved Giestebud har betient sig deraf, at bringe sine Allierede og Reyse - Compagnons en god Skaal Viin til deraf, til de tre Viises Erindring, da hans Majestet paa deres Fest opholdt sig i Cøln.

Saaledes kand en Curieux, af det som om dette Horn er anført, og som Ord efter andet er taget af foranførte Museo Regio, selv gjøre sig en Slutning om, hvor vidt den førstfortalte Historie om Horents Oprindelse, som endnu af den gemene Mand troes, er at fæste Liid til eller ikke.

Her findes endnu et prægtigt og kostbart Guld - Horn, som jeg ey kand forbigaae at tale noget om, allerhelst det baade i Alderdom ligner, og i sin Vægt overgaaer det første, og dets Omstændighed derforuden maaske er kuns saa i Verden bekiendt, siden det nu nyeligen i vore Tider, nemlig i Aaret 1734, først er fundet. Dette Horns Historie, og paa hvad Maade det er bleven fundet, er saaledes:

Den 2 April 1734 tildrog det sig i Synder - Jylland, paa Grævskabet Skakkenborgs Grund, at en fattig Bonde, navnlig Jerch Lassen, eller Erich Lauritzen, boende i Landsbyen Gallehuus, gik ud af sit Huus for at grave Leer; Stedet, hvor han foretog dette Arbeide, er i Møgeltønder - Sogn, fire Miile Syd - Ost fra Ribe, en halv Miil Nord - Ost fra Tønder, og en Miil fra Vester - Søen. Didhen havde han fra sit iboende Huus af kuns nogle og tive Skrit at gaae; thi Distancen imellem hans Huus og det gamle Sted, hvor Anno 1639, det foranførte Guld - Horn blev fundet, regnes kun paa 25 Skrit, ligesaa imellem dette gamle og det nye Sted, hvor han begyndte at grave, regnes omtrent halvfierde Skridt videre imod Syd - Ost. Her har han efter hans Beretning ey gravet dybere i Jorden end en fierdeel Alen, førend han allerede med Spaden har stødt an paa Hornet; da of Guldets Glands, som hidst og her glimrede frem, opmuntrede ham til, nøyere at efterforske, hvad det maatte være. Ved hvilken Efterforskning han fandt dette Horn paa Siden liggende, vendende den store Ende imod Norden, og den liden imod Søndnen. Hvorpaa han tog det, ligesom det var, fyldt med Jord, og besudlet med Leer, og bragte det hjem, gav sin Dotter det, at hun skulde toe det reent, og da sligt var skeet var han endnu uvis paa, om det var Guld eller Mesing; men som han endnu samme Dag havde et forrette i Tønder, tog han et Stykke af det fundne Metal med sig, og gav sin Søn det, som der i Staden stod i Lære hos enReebslager, at han hos en Guldsmid skulde forhøre, hvad det var for Metall, og da Bonden fik at vide, at det var fiint Guld, har han strax overleveret det til hans Grund - Herre, Græven af Schak, som siden allerunderdanigst præsenterede det til Hans Majestet, der allenaadigst skienkede Bonden en god Sum Penge til Belønning.

Dette Horn er, ligesom det i Aaret 1639 fundne, af det fineste Guld, og veyer 7 Pund 11 Lod, som er 30 Lod mere i Vægt end der forige. Det er baade i Henseende til den derpaa værende Skrift, og til de adskillige Hieroglyphiske Figurer, som derpaa findes, næstendeel det forrige af 1639 liigt, og er saaledes ey af mindre Ælde, og følgerig ey mindre rart end det forige.

Det er bekiendt, hvad Anledning det første har givet mange ag de lærdeste Antiquariis i Europa, til at udforske dets Ælde, Betydning, Oprindelse, hvor det har været forfærdiget, og til hvad Ende og Brug, ec. og at ingen hidindtil har havt den Held og Lykke, at kunde fornøye Publicum med tilstrekkelig og beviislig Forklaring derover; Saa er det og at formode, at ingen af de Lærde vil blive lykkeligere i dette sidstes Forklaring, som i det mindste riimeligen er lige saa gammelt, om ikke maaskee ældere, end hint.

Men vi vil forføye os igien til de øvrige kostbare Tings Betragtning, som findes i denne Sal; hvorved en Antiquarius og Liebhaber af ældgamle Curiositeter finder Leylighed, i yderste Grad at forlyste sit Kunst - begierlige Sind.

Her er en uendelig Mængde af rare og merkværdige Stykker, som ere samlede enten i Kriker eller i Høye og Bierge, og som fra ældgamle Hedenske Tider have ligget skiulte i Jorden; som Offer - Skaaler, Urner med det derudi fundne Guld - og Glas - Tøyl, Glæde - Glans og deslige Antiquiteter meere. Derforuden allehaande Gevær og Vaabe, som man vor 100 Aar og længere har betient sig af. Her findes og en Mængde af kunstige Mathematiske og Mechaniske Instrumenter. Man seer her og med forundring det lidet Anker, som fordum reddede Høyløvlige Kong CHRISTIAN den Femte fra Skibbrud og fra Døden, da Hans Majestet engang var i Øster - Søen, og ved en forskrekkelig indfalden Storm og Uvejr alle udkastede Ankere bleve tabte og løsrevne, undtagen dette eeneste, som var det allermindste, som holdt Skibet, indtil Stormen lagde sig, da

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Hans Mjestet derefter kom til Lands. Ankeret er forgyldt, og til ævig Ihukommelse her hensat. Den berømmelige Poet, Biskop Kingo, har til en Erindring om denne utrolige Hændelse gjort et kort og syndigt Dansk Vers, som P. Vinding paa Latin saaledes har oversat;

Me Deus, at tenui CHRISTIANUM, hæe anchore, Qvintum,
Cum gravis Eöo surgeret unda mari
Sceptra duo in serro tremuere injecta bisulco,
Hine rutila ad feros anchore stabo dies.

Det Danske Vers af Biskop Kingo lyder saaledes:

Gud holdt mig, og jeg holdt CHRISTIAN den Femte,
Der en forvildet Storm i Öster - Søe Ham klemte.
To Rigers Liv og Død paa to Jern - Hager laae,
Jeg derfor her skal til ævigt Minde staae.

Her vises og den vidtberømte Nordiske Ærke - Biskop Absalons Hoved, og endeel af hans Been, som er taget af hans Grav i Sorøe - Kirke, hvor han ligger begravet; hans Bispe - Hue af Sølv, forgyldt, ziiret med en stor kostbar Saphir, og omkring besat med Perler og Ædelsteene, hans Bispe - Stav, hans Sværd, hans Commando - Stav, hans Kaarder, og adskillige fleere at denne berømmelige Mands Sager; Iblant andet og hans Altar - Bog, meget ziirlig og net paa Pergament skreven, og med fortreflige Malerier prydet; over disse denne store Heltes Efterladeskaber læses følgende Inscription:

ABSALON,
ARCHIEPISCOPUS LUNDENIS, ÆTERNATUS ANNO CHR. MCCL.
HAS NOBIS MORTALES RELIQVIT EXUVIAS,
QVAS CUM OLIM SUSPEXERIT IPSUS
CERNITE ARGUMENTUM VANITATIS.

Her vises og de Trophéer, som den berømte Danske Admiral Adler, da han var i Venetiansk Tieneste, erhvervede sig i en stor Victorie, som han erholdt over Tyrkerne. Disse forvares her til denne store Hektes ærvige Berømmelse og Ihukommelse; til hvilken Ende og en Hollandsk Ven hos bemeldte Trophéer har opsat og antegnet følgende Linier i Vers, som med forgyldte Bogstaver paa en Tavle ere her tilsyne:

ODE
OP DEN GROOTEN GULDEN STAENDAERT, DEN TURCKSEN ADMIRAEEL
AFFGHEWONNEN ANNO 1658
DOOR DEN EED. ADMIRAL
CORT aDELAER,
OP SYN COO. MAYST. CONST - CAEMER T'SYNER EERE OPGEHANGEN.
(kun indledningen)

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Denne store Søe - Helt har ved sine mandige Bedrifter og særdeeles Tapperhed giort sig i sin Tid saa berømmelig og for Fienderne saa forskrekkelig, at han ey allene ved Hans Mog og Mandighed gav Anledning til Forundring, men Venetianerne selv, i hvis Tieneste han især havde Leylighed til at lade see sin Erfarenhed i Krigs - og Søe - Væsenet, neppe kunde udfinde Middel til, efter Fortieneste noksom at belønne hans Meriter og de store Tienester, som han gjorde Republiqven; thi den begavede ham ey allene tre gange med Guld - Kjæder, gjorde ham til General - Admiral - Lieutenant, item til Ridder af St. Marco, men gav ham endog en dobbelt aarlig Pension, hvoraf den sidste skulde forplantes paa hans Børne - Børn. Men som Velgierninger gemeenlig hastig skrives i Glemme - Bogen, saa have og Efterkommerne i den Venetianske Regiering hastig glemt denne store Mands Tienester, og langt fra ey fortsat den ham saa helligen tilsagte aarlige Pension til hans Arvinger i det andet, mindre i det tredie Led; men naar om denne retmæssige Fordring, har man med alle Slags ugyldige og ugrundede Udflugter og Undskyldninger søgt at redde sig derfra.

Men vi fare fort med vore Anmerkninger, og betragte end videre i denne Sal en heel Deel ældgamle Guld - Armbaand, Ringe, Dronning Margretes Mund - Begger og andre hendes Smykker, gamle Sigiller, og mange særdeeles rare Reliquier, hvilke sidste i Kongelige, Biskoplige og andre Begravelser ere fundne, og som give Anledning til mange curieuse og byttige Observationer, saa at en Antiquarius i denne Sal allene kunde bringe nogle Uger med Fornøjelse til, for at betragte de mangefoldige selsomme Ting, som Alderdom her har efterladt os, og som her paa eet Sted ere samlede, og endnog ønske, at have ligesaa lang Tid tilbage, for nøyere at betragte de Ting, som den sidste Tids Korthed ey havde tilladt ham grundig nok at examinere.

Endelig træder man ind i den femte og sidte Sal, som kaldes Helte - Kammeret, hvor adskillige i Vox pousserede og kostelig udklædte, dels Danske, dels Udenlandske Kongelige Personers Billeder, i hvis Masqver efter Originalerne ere tagne, forefindes, og som i Skabe, der med Speil - Glas ere rundt om tillukte, kand sees. Derforuden seer man her mange skildrede Portraiter af Kongelige Personer, i sær af Danske Konger af den Oldenborgske Stamme med Deres Dronninger. Iligemaade finder man endeel Portraits af de berømteste Generaler og Admiraler i Europa, som fra mange Aar af have erhvervet sig Øre og Berømmelse for Dres Bedrifters skyld. Man finder iblant andre den Svenske General Steenbocks Portrait, som han i Høylovlig Kong FRIDERICH den Fierdes Tid selv i sit Fængsel har skildret, og hvor han forestiller sig selv, skrivende disse Ord paa tydsk; Herre, hielp de Fangne løs! Iblant andre merkværdige Personer, kan i denne Sal forestilles, ere Portraiterne af alle de fremmede saa vel Europæiske som Tattariske og andre Gesandter, som lykønskede Høysalig Kong FRIDERICH den Tredie til den erholdte Souverainetet.

Paa den ene Veg i denne Sal finder man følgende Inscription paa Franske Vers udført:

Alt, havd Natur og Kunst har selsomt forebragt,
Ved tvende Kongers Flid paa dette Sted er lagt.
Den rare Samling først Kong CHRISTIAN tillaver,
Men FRIDRICH dette Verk omsider kronet haver:
Saa hver, som idenne Skat beseer i vores Tid,
Maa takke Faderen, og prise Sønnens Flid
An. MDCCXXII

Jeg har, for at undgaae alt for stor Vidtløftighed, ey villet anføre om dette prægtige og kostbare Kongelige Kunst - Kammers Merlværdigheder; men jeg formoder, at enhver af det lidet, som jeg har anført, kand gjøre sig nogenledes Begreb om Resten, og at af det, som er skrevet, enhver lettelig kand fatte, at det Kongelige

Uddrag af Laurids de Thurah - Hafnia Hodierna udgivet 1748

Danske Kunst - Kammer i Samlinger af alle Slags, i Kostbarhed og i god Orden, ey viger noget af alle Kunst - Kammere, der findes i Europa.

Oven over Kunst - Kammeret er det Kongelige Modell - Kammer, hvor man finder adskillige meget ziirlige, nette, og til deels meget kostbare Modeller i Træ forfærdigede. Ibland andre ere de store og vel udførte Modeller værde at beskue, som adskillige Personer paa adskillige Maader ere anordnede, for derefter at bygge et nyt Slot paa Amalienborg - Plads, i Steden for det, som Anno 1689 blev lagt i Aske. Ibland disse bærer den kostbare Modell Prisen, som af Græve Tessin, fordum berømmelige Kongelige Svenske General - Bygmester til samme Ende er forfærdiget; Men ingen af disse Modeller er bleven efterfulgt, i det paa dette Amalienborg - Slots Bygning siden ey videre er bleven tænkt. Her sees endnu mange andre Modeller af Palladser, Kirker, Møller og andre curieuse mechaniske Indretninger, som ere værde nøye at betragt. Den herlige Modell, som til det nu allerede opbygte Kongelige Residenz Slot Christiansborg blev forfærdiget, har paa dette Sted, formedelst sin Størrelse, ey kundet faae Plads, og er derfor paa en andet Sted sat i Forvaring.

Naar man igien gaaer ned ad Trappen, som har ført os til Bibliothekvet, Kunst - og Modell- Kammeret, kand man i den bederste Forstue betragte adskillige merkelige Malinger, af en og anden curieux Forestilling. Man seer og her en udstoppet Elephant, saa og en udstoppet Ost - Frisisk Oxe, hvilken sidste for faa Aar siden blev slagtet her i Staden, og for sin usædvanlige Størrelses Skyld har nydt den Ære, at faae denne Plads.

Herfra begiver man sig nogle Skridt videre frem, og kommer til en Port, som aabmer Veyen til det Kongelige Tøyl - Huus.

